

Projekat Živeti zajedno

Opšti podaci o nastavnoj jedinici	
Predmet	Građansko vaspitanje
Naziv nastavne jedinice	Pravo na zdrav život
Razred	II
Autor nastavne jedinice	Drašković Mirjana
Škola	Tehnička škola Užice
Tip časa	Obrada
Nastavne metode	Dijaloška
Oblici rada	Frontalni, grupni
Ciljevi (ukratko navesti ciljeve koji se žele postići navedenim aktivnostima)	Senzibilisanje učenika za prava na zdravu životnu sredinu, na zdrav i nesmetan razvoj i pravo na izbor.
Ishodi (taksativno navesti kakve ishode očekujemo posle navedenih aktivnosti, tj. šta će učenici svojiti/razumeti/osvestiti/uraditi posle aktivnosti)	<ul style="list-style-type: none"> - Da se na primeru devojčicine sudbine i černobilske tragedije učenici suoče sa problematikom ugroženosti osnovnih dečijih i ljudskih prava u okolnostima ekološke katastrofe: pravo na život, opstanak i razvoj, pravo na zdravstvenu zaštitu. - Razumevanje zašto je pravo na život opstanak i razvoj princip Konvencije. - Prepoznavanje situacije sukoba prava i važnosti da se u tok situaciji rukovodimo principom Konvencije „Najbolji interesi deteta“. - Da kod učenika razvija sposobnost kritičkog rasuđivanja i odgovornog odlučivanja i delovanja u kriznim situacijama.
Tok časa (navesti scenario nastavne jedinice, tj. uvodne, centralne i završne aktivnosti. Odrediti i orijentacioni vremenski okvir za aktivnosti – navesti trajanje aktivnosti u minutima)	<p>Prvi korak (10 minuta)</p> <p>Nastavnik u uvodnom delu može prodiskutovati da učenicima i dati informacije o prirodi ekoloških katastrofa i njenim posledicama:</p> <p><i>Ekološke katastrofe uvek kao posledice imaju uništenu i zagađenu životnu sredinu i veliki broj obolelih i umrlih. Te posledice postoje još dugo posle ekološke nezgode. Jedna od najvećih ekoloških katastrofa u svetu desila se u Ukrajinskom gradu Černobilju (u to vreme još uvek SSSR) ,kada je bilo ogoljeno jezgro nuklearne elektrane i kada je ogromna radijacija zahvatila najveći deo Evrope. Ovom katastrofom bila je pogođena i Srbija (nastavnik može da se posluži Prilogom broj 1). Takvi događaji za ljude koji se nalaze sasvim blizu same katastrofe gotovo uvek znače potpunu promenu celog životnog toka.</i></p> <p><i>Prilog 1: sa interneta</i></p> <p>Černobil je bio katalizator. Nuklearna katastrofa iz aprila 1986. godine nije samo promenila Evropu već je izazvala posledice istorijskih razmera. Tome su, čak i</p>

ako to nisu želeli, doprineli sovjetski funkcioneri koji su posle kontaminacije čitavih regija i evropskih gradova postupili po staroj oprobanoj metodi: najpre slaži stanovništvo, a zatim zataškaj posledice.

Černobilska havarija promenila je energetske politiku mnogih država. Ljudi su uvideli kakva smtonosna opasnost može da preti od korišćenja atomske energije. Stranke koje se zalažu odstajanje od te energije za koju tvrde da se ne može kontrolisati, ušle su u evropske parlamente.

Dvadeset pet godina posle katastrofe njene dugoročne posledice još se ne mogu sagledati. U okolini reaktora bitno je povećan broj dece rođene sa hendikepom. Stotine hiljada likvidatora-ljudi koji su neposredno posle nesreće, rizikujući život pokušali da uklone još veću opasnost, delom i golim rukama-stare neobično brzo. Mnogi obolevaju od raka. O njima se ne brine niko. I tu nema novca. Černobil je podmuklo nasleđe.

Drugi korak (6 minuta)

Podela u grupe, svaka grupa dobije listu sa pričom koju čitaju na nivou svoje grupe.

Priča:

Jedanaestogodišnja devojčica iz Černobila, ima zdravstvenih problema-tumor mozga, bila je prisiljena da napusti svoj rodni grad i svoju majku koja ne može da se brine o njoj, jer nema dovoljno materijalnih sredstava, posle ogromne nuklearne nesreće. Odvojena od majke, o njoj se posvećeno brine tetka, koja je i pored finansijskih teškoća u stanju da obezbedi devojčici pristojan život čak i kada ih pritisnu ozbiljni zdravstveni problemi. Država Ukrajina iako je devojčica bolesna ne pruža odgovarajuću zdravstvenu negu. Jednog dana zdravstveni radnik obaveštava tetku da je italijanski par koji je nekada pomagao devojčicu izrazio, tokom nedavne posete stranih medicinskih stručnjaka, želju da je usvoji. Tetka je rastrzana između želje da devojčica ima pristup najboljoj zdravstvenoj nezi i bolji život i želje da nastavi da razvija emotivnu vezu koja je počela da se rađa među njima dvema. Da ne bi nametala devojčici sopstvenu volju, tetka na stranu stavlja svoju ličnu dilemu i prepušta devojčici da sama donese odluku.

Treći korak (9 minuta)

Za nastavak razgovora nastavnik će unapred

pripremiti listu pitanja i tabelaran pregled. Primer daljeg toka rada može biti i sledeći: Na koji je sve način devojčicin život bio ugrožen?(poželjno je odgovore upisivati u tabelu, tako da mogu sve vreme da budu vidljivi svim učenicima, Prilog 1 sadrži mogući izgled popunjene tabele).

Prilog 2: Tabela

Ovakvu praznu tabelu nastavnik u velikom formatu ima na tabli. Popunjava je zajedno sa učenicima. Ovaj prilog pokazuje kako može da izgleda popunjena tabela.

Priroda ugroženosti	Ko je izazvao tu ugroženost i na koji način	Na koje se ona pravo odnosi
Ugrožen život	Nuklearna elektrana (izazivanjem velike radijacije)	Pravo na život
Ugroženi život i zdravlje	Nuklearna elektrana (zagađenjem životne sredine- zemljišta, vode i vazduha)	Pravo na zdrav život
Ugroženi život i zdravlje	Država(SSSR) (neodgovornom razvojnom politikom)	Pravo na zdrav život
Ugroženi život i zdravlje	Država(SSSR) (neinformisanjem građana o tome šta se desilo i nepreduzimanjem blagovremenih mera zaštite)	Pravo na zdrav život
Ugroženi život i zdravlje	Država Ukrajina (deca i dalje žive i kreću se u visokokontaminiranoj i nezdravoj sredini)	Pravo na zdrav život
Ugroženi život i zdravlje	Majka(biološka) majka je ostavila devojčicu da živi u zagađenoj sredini)	Pravo na zdrav život
Ugroženi život i zdravlje	Država Ukrajina(iako je devojčica bolesna ona ne dobija odgovarajuću zdravstvenu zaštitu)	Pravo na zdravstvenu zaštitu
Ugroženi	Majka (iako je	Pravo na

	<p>život i zdravlje</p>	<p>devojčica bolesna majka joj ne pruža odgovarajuću zdravstvenu zaštitu)</p>	<p>zdravstvenu zaštitu</p>
	<p>Ugrožen razvoj</p>	<p>Majka(napustila je kćerku i odselila se u drugi grad)</p>	<p>Pravo na život sa roditeljima i u krugu porodice</p>
<p>Elementi interkulturalnosti u nastavnoj jedinici (detaljno navesti šta su sve elementi koji ukazuju na različitost i uvažavanje različitosti u određenoj nastavnoj jedinici, na koje sve načine nastavna jedinica podstiče učenike da razmišljaju o različitostima i da se decentriraju iz svoje tačke gledišta)</p>	<p>Nakon popunjavanja tabele i diskusije o odgovorima sledi diskusija na nivou velike grupe. Okvirna pitanja:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Pored prava na život, opstavanje i razvoj, prava na zdravlje i zdravstvenu zaštitu, koja su još prava ugrožena? - U navedenom primeru postoji situacija sukoba prava. Da li prepoznajete? (sa jedne strane, ukoliko devojčica bude usvojena njoj se zadovoljava se pravo na zdravstvenu negu, život, opstanak i razvoj; ukoliko ostane u zemlji zadovoljava se pravo na identitet, emotivnu atabilnost isl. Šta god da se uradi, neko pravo će biti prekršeno. U takvim situacijama se uvek „prizove“ princip „najbolji interes deteta“, i odlučivanje ide kroz prizmu tog principa“. - Da li su njihma poznati neki slučajevi sukoba prava, kada se taj sukob posmatra sa aspekta a šta je u najboljem interesu deteta? - Analizirati opasnost u Srbiji od nuklearne katastrofe (da li u Srbiji postoje nuklearne elektrane ili gde se nalaze najbliže). Koje potrebe zadovoljava njeno postojanje? Opasnosti? 		
<p>Materijal (taksativno navesti materijale koji se koriste za realizaciju nastavne jedinice, a primerak svakog</p>	<p>Listići sa pričama za svaku grupu. Tabela.</p>		

materijala dostaviti u prilogu).